

And did he say it when it is alive!

ומחיים מי אמר –

OVERVIEW

The גמרא established that our משנה, which infers that one is חייב if he damages קדשים קלים for which there is no חיוב מעילה, follows the view of ר"י הגלילי who maintains that ממון בעלים is קק"ל. The גמרא (תרצן) reconciled this view of ר"י with another משנה, which states that if one is מקדש a woman with his share of a קרבן she is not מקודשת, by differentiating between מחיים and מיתה. When the קרבן is alive it is ממון בעלים; however, לאחר שחיטה it is considered גבוה. The ר"י הגלילי (מקשן) challenged this answer, exclaiming 'ומחיים מי אמר', does ר"י הגלילי maintain that ממון בעלים the קרבן is! [The מקשן continues to prove his point that ר"י הגלילי cannot maintain that it is מחיים.]¹ It is not clear what the מקשן meant when he asked 'ומחיים מי אמר'. It is certain that ר"י הגלילי maintains that ממון בעלים (at some point) is קק"ל; he states clearly 'שהן ממונו'. If it is not ממון בעלים (as the מקשן seems to maintain), then when is it ממון בעלים?! Our תוספות discusses this issue.

asks: תוספות

תנימה מאי קא סלקא דעתיה אי מחיים לא אמר כל שכן לאחר שחיטה -

It is astounding! What entered the mind of the questioner who asked 'ומחיים מי אמר'? If ר' יוסי הגלילי **did not say** his rule that קדשים קלים is ממון בעלים when the animal is **alive, then after שחיטה it is certainly** not ממון בעלים.³

anticipates and rejects a possible solution: תוספות

ואין לומר דהכי פירושא ומחיים מי אמר אפילו היכא דחזיא להקרבה⁴ -

And one cannot say that the explanation of 'ומחיים מי אמר' is that ר"י הגלילי does

¹ The question culminates when the מקשן concludes 'ואם איתא וכו'. See תוספות ד"ה ואם at the end of this עמוד for a detailed explanation of the question.

² ר"י הגלילי states that קדשים קלים is ממון בעלים. The גמרא concluded that it is מחיים only, and not לאחר שחיטה. When the מקשן asks 'ומחיים מי אמר', this indicates that ר"י הגלילי does not maintain that it is ממון בעלים but at some other time. At which time did the מקשן assume that ר"י הגלילי maintains that it is ממון בעלים?

³ Logic dictates that לאחר שחיטה when it was נקרב on the מזבח; it is less ממון בעלים (and more גבוה) than מחיים. See however תוספות who challenges this assumption and maintains that לאחר שחיטה, once the חלק הבעלים has been defined, there is more reason to assume that it is ממון בעלים. [See further in תוספות ד"ה ואם footnote # 16 that by a בעל there is more reason to assume that it is ממון בעלים after שחיטה than מחיים.]

⁴ This would (seemingly) clarify the view of the מקשן (who asks 'ומחיים מי אמר') as opposed to the view of the תרצן (who answered 'כי אמר ר"י הגלילי מחיים וכו'). The תרצן maintains that ר"י הגלילי considered קק"ל to be ממון בעלים even if they are להקרבה (as תוספות will shortly prove); while the מקשן maintains that ר"י הגלילי considers only קק"ל that are not להקרבה (like a בחור"ל [or בזה"ל] to be ממון בעלים).

indeed maintain that קדשים are fit to be offered as a קרבן even when the קדשים are fit to be offered as a קרבן.

will now explain why the מקשן assumed that the תרצן maintains that ר"י הגלילי considers ממון בעלים to be ראוי להקרבה that are קק"ל:

מדקמפלגת בין מחיים לאחר שחיטה⁵ -

Since you (the תרצן) differentiated between when the קרבן is alive to when the קרבן is after שחיטה -

מכלל דמחיים אפילו בחזי להקרבה חשבת ליה ממנו דומיא דלאחר שחיטה -

Inferring that when it is alive you consider it to be the owners' money even if the animal is חזי להקרבה, similar to case of after שחיטה where the animal was (certainly) ראוי להקרבה [it was brought as a קרבן].⁶ This would seem to resolve initial question; what is the view of the מקשן.

תוספות, however, rejects this interpretation:

דאם כן כי פריך מבכור לסייעיה משלמים דקאמר בן עזאי לא בא הכתוב אלא לרבות שלמים -

For if this is so (that the תרצן maintains even קק"ל which are ראוי להקרבה are considered ממון בעלים), the מקשן **instead of challenging** the תרצן with the case of בכור⁷ (where it is indicated that by ראוי להקרבה is it not ממון בעלים), the מקשן **should support** the view of the תרצן **from the case of שלמים, for בן עזאי maintains,**⁸ the שלמים in the rules of גזילות of פסוק, ומעלה מעל בה' of פסוק, which ר"י הגלילי cites, **comes only to include שלמים** in the rules of גזילות⁹ -

ובן עזאי ואבא יוסי אתו לפרושי מילתיה דרבי יוסי הגלילי כדפירש הקונטרס¹⁰ -

And ר"י הגלילי as ר"י הגלילי explains. Therefore (according to בן עזאי) when ר"י הגלילי states that קק"ל are ממון בעלים he is referring to שלמים (as well) -

ושלמים חזו להקרבה ואפילו לכתחילה יקרבו¹¹ -

And קרבן are fit for a קרבן and even initially they are to be brought as a קרבן, and nevertheless ר"י הגלילי maintains that they are ממון בעלים. This supports the view of the תרצן.

⁵ משלחן גבוה קא זכו it is לאחר שחיטה and ממון בעלים it is alive.

⁶ If the תרצן would maintain that only by ראוי להקרבה does ר"י הגלילי consider it ממון בעלים, then the תרצן should have differentiated between the משנה of המקדש בחלקו which is (obviously) a case of ראוי להקרבה, and the ruling of ר"י הגלילי where it is not ראוי להקרבה. The fact that the תרצן did not utilize this distinction indicates that there is no such distinction (according to the תרצן).

⁷ The actual question of the מקשן is explained in תוספות ד"ה ואם.

⁸ לקמן יג,א.

⁹ If one stole (or denies a פקדון of) שלמים he is liable for all the דינים of גזילות including אשם גזילות ואשם חומש.

¹⁰ לקמן יג,א בסוף ד"ה מתנות.

¹¹ See ביהמ"ק to the להקרבה that even a שלמים from חו"ל is brought (למהרש"א).

Why then did the מקשן ask on the תרצן, when he could have supported him?¹² The question remains what did the מקשן mean when he said ומחיים מי אמר; what else could ר"י הגלילי be referring to, if not מחיים?!

תוספות offers his explanation:

ויש לומר דהכי פירושא ומחיים מי אמר במתנות כהונה בחלק שיש לכהנים בשלמים¹³ -

And one can say that this is the explanation of the question; and did ר"י הגלילי say that when the קרבן is alive it is ממון בעלים even concerning the offerings to the כהן; that portion which the כהנים have in the שלמים קרבן, is that also ממון בעלים?!

The מקשן understood that the תרצן maintains that even the מתנות כהונה parts of the שלמים are ממון בעלים (when the קרבן is alive).¹⁴

תוספות will now explain how the מקשן derived that the תרצן maintains that even the מתנות כהונה are ממון בעלים.

מדלא קאמר מתנות כהונה שאני -

Since the תרצן did not answer; מתנות כהונה are different. The תרצן could have answered that when ר"י הגלילי ruled that קק"ל are ממון בעלים, he was referring to the בעלים חלק; however the משנה which states המקדש בחלקו כו' אינה מקודשת is referring to the חלק הכהנים.

תוספות will now explain that it is proper to assume that the משנה of המקדש בחלקו is referring only to the חלק הכהנים:¹⁵

דהמקדש בחלקו היינו מתנות כהונה חלק שיש לכהנים בשלמים -

For the phrase המקדש בחלקו means the מתנות כהונה; the share which the כהנים have in the שלמים קרבן. The תרצן could have made this distinction; however he did not -

אלא קאמר משום דלאחר שחיטה משלחן גבוה זכו -

But rather he answered that the reason המקדש בחלקו is not מקודשת is because after שחיטה the כהנים acquire their share גבוה משלחן גבוה זכו -

משמע אבל מחיים הוי ממון בעלים אף על גב דהוי מתנות כהונה -

This indicates that (only after שחיטה it is גבוה; however) when the animal is alive these parts which will be given later to the כהן are ממון בעלים even though they are מתנות כהונה. It is this view of the תרצן (that מתנות כהונה מחיים are ממון בעלים) that the

¹² See 'Thinking it over' # 1.

¹³ The כהנים receive the חזו ושוק of the שלמים קרבן. This would mean that the one who was כחש בפקדון of a שלמים would have to pay the owners a קרן וחומש for the entire animal including the חלק הכהנים. [The same will apply if someone was מזיק the שלמים; he is חייב for the entire animal.] See 'Thinking it over' # 2.

¹⁴ According to this פירוש we cannot ask לסייעה משלמים, because the מקשן will maintain that even though שלמים are שראוים להקרבה, however that is only in regards to the חלק הבעלים, not the חלק הכהנים.

¹⁵ It is necessary to assume this, for otherwise the תרצן could not have answered that it is גבוה only by הכהנים (if חלקו refers to the חלק הבעלים as well).

is challenging. מקשן

מתנות כהונה מחיים that the תרצן maintains that the מקשן now challenges the assumption of the תוספות are מתנות כהונה שאני, since the תרצן did not answer simply, ממון בעלים

ואם תאמר אי הוה משני מתנות כהונה שאני -

And if you will say; that we cannot infer anything from the fact that the תרצן did not answer **מתנות כהונה שאני would have answered** if the תרצן would have answered, **מתנות כהונה שאני** for

הוה משמע דחלק בעלים אפילו לאחר שחיטה הוה ממון בעלים¹⁶ -

This would have indicated that the owners' portion is even after **ממון בעלים** **even after** **שחיטה**, and this would be misleading -

ובפרק ב' דיום טוב (ביצה כא,א) נמי אמר דבעלים¹⁷ **משלחן גבוה זכו -**

For in the second פרק of [ביצה] גמרא also states that the owners **are זוכה משלחן גבוה**. Therefore the תרצן could not have answered שאני (because of the above misleading implication); how then did the מקשן derive that the תרצן maintains that the מתנות כהונה מחיים are ממון בעלים?!

answers that the חלק הבעלים is indeed ממון בעלים even after שחיטה; and concerning the גמרא in ביצה which states that it is זכו משלחן גבוה, that is interpreted in a limited fashion:

ויש לומר דהני מילי לענין נדרים¹⁸ **ונדבות**¹⁹ **דאינן קריבים ביום טוב**²⁰ -

And one can say; that these words (that the זכו משלחן גבוה זכו) is only **regarding** the rule that **נדבות and נדרים are not offered** on the **מזבח** -

משום דעיקר שחיטה הוה בשביל גבוה ולא משום אכילת בעלים²¹ **והוה לכם ולא לגבוה**²² -

Because the main שחיטה of these קרבנות are for the sake of גבוה and not for the sake of אכילת בעלים, and therefore it is included in the exclusion of לגבוה - **אבל פשיטא דחלק בעלים אפילו לאחר שחיטה הוה ממון בעלים לקדש בו אשה ולכל דבר**²³ -

¹⁶ The implication of an answer שאני מתנות כהונה would be that by מתנות כהונה it is always גבוה, however by חלק שחיטה it is always ממון בעלים even after שחיטה.

¹⁷ In our text (and also in [ד"ה כהנים] it states; זכו כהנים משלחן גבוה זכו. However רש"י there states clearly וזה"ל לבעלים, and from תוספות גירסא זכו משלחן גבוה זכו it seems that ד"ה אבל תוספות there כהנים without the word אבל נדרים ונדבות משלחן גבוה זכו.

¹⁸ A קרבן is a general voluntary offering to bring a נדר.

¹⁹ A נדבה is a voluntary offering to bring a specific animal for a קרבן. On יו"ט we do not offer נדרים ונדבות.

²⁰ The expression there זכו משלחן גבוה is not meant to teach us that it is not בעלים, but rather it is an explanation why נדרים ונדבות cannot be offered on טוב.

²¹ This is what the גמרא means when it says that the זכו משלחן גבוה זכו. The קרבן is for ה' (therefore it is not permitted to be offered on יו"ט) and even though the בעלים also eat from it; nevertheless it is not considered that it is being נשחט for the בעלים since they are eating זכו משלחן גבוה (they are merely guests).

²² The תורה writes (בא, יב,טז) [שמות] לכם (שמות) [בא, יב,טז] לכם. We derive from the word לכם that one may do a מלאכה for the sake of 'לכם', but not for the sake of ה'. It is from this פסוק that we derive the prohibition from being נדרים ונדבות. יו"ט on מקריב נדרים ונדבות. Even though the בעלים also eat from the קרבן, so perhaps it should be considered לכם; nevertheless since the בעלים are considered to be זוכה משלחן גבוה it is considered not לכם but לה'.

²³ Therefore the תרצן could have answered שאני מתנות כהונה, and it would not cause any misrepresentation; the fact

However it is certain that the share of the בעלים even after the שחיטה is ממון as far as to be מקדש a woman with the חלק הבעלים or for any other matter.

חלק looks to support his view that the דין of מקודשת אינה בחלקו אינה מקודשת; however by חלק הבעלים she will be מקודשת.

וכן משמע דהמקדש בחלקו בחלק כהנים איירי -

And also the phrase המקדש בחלקו indicates that we are discussing only the portion of the כהנים (and not the בעלים) -

דלשון המקדש בחלקו לא שייך אלא בחלק כהנים -

For the expression המקדש בחלקו is not appropriate for the בעלים; only for the כהנים - דבבעלים לא שייך בהן לשון חלק דעיקר הקרבן שלהן -

Because concerning the בעלים the word 'portion' is inapplicable, the בעלים do not own a portion of the קרבן but rather the main קרבן is theirs (not merely a 'portion'). This substantiates תוספות view that (according to the תרצן) the חלק הבעלים is always ללאחר שחיטה even ממון בעלים.

continues to find additional support for his contention that המקדש בחלקו is referring only to the חלק הבעלים:

וקראי נמי דמיייתי בפרק האיש מקדש (קדושין דף נב,ב) אמתניתין דהמקדש בחלקו -

And also one of the פסוקים, which the גמרא cites in מקדש concerning the משנה of המקדש בחלקו, to explain why מקודשת אינה, includes the פסוק of -

וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש²⁴ לא כתיב אלא בכהנים -

'And this shall be for you (the כהנים) from the קה"ק from the fire',²⁵ which refers only to the כהנים. This again proves that the limitation to be מקדש a woman מחלקו applies only to the כהנים and not to the בעלים.

The conclusion is that according to the תרצן the חלק הבעלים מחיים (as well as the חלק, which is always בעלים), as opposed to the מקשן who maintains that the חלק הבעלים is never even מחיים.

מסכת קדושין in גמרא provides a clarification:

והא דקאמר התם²⁶ לימא מתניתין דלא כרבי יוסי²⁷ -

And that which the גמרא asks there, 'should we assume that our משנה (המקדש בחלקו) -

that he did not prove that he maintains that מתנות כהונה מחיים.

²⁴ במדבר (קרה) יח,ט.

²⁵ The גמרא compares the share of the כהנים to 'fire'; just as fire only consumes, similarly the כהן may only consume the קרבן, but cannot use it for other purposes (לקדש בו את האשה, etc.).

²⁶ קדושין נב,ב.

²⁷ This is the same question (and answer) that the גמרא states here.

(ממון בעלים is) **does not follow the view of ר"י** (who maintains that it is) (וכו' אינה מקודשת)

ומסיק כי קאמר ר' יוסי מחיים דיקא נמי דקתני המקדש בחלקו דמשמע לאחר שחיטה -

And the גמרא there concludes that when did ר"י state that it is (ממון בעלים) **only** לשון המשנה **המשנה**. The גמרא there continues that **we can also infer** this from the **מחיים** **which states המקדש בחלקו; which indicates** that the משנה is discussing a case of **after שחיטה**, however ר"י is discussing מחיים and then the entire בהמה is בעלים.

ממון גבוה are מתנות כהונה (קדושין) that the conclusion of the גמרא there (in) comments that the conclusion of the תוספות (only) after שחיטה -

לא הוי לפי המסקנא דהכא אלא לפי מה דסלקא דעתיה מעיקרא -

Is not according to the conclusion of the גמרא here, but rather it is according to that which was initially assumed (ממון בעלים are מתנות כהונה everything including the מחיים that) -

דלפי המסקנא במתנות כהונה אפילו מחיים הוי ממון גבוה:²⁸

Because according to the מסקנא here, concerning מתנות כהונה, it is even ממון גבוה **מחיים**.

SUMMARY

The מקשן understood that the תרצן maintains that when the קק"ל are alive the entire animal including the (future) מתנות כהונה are בעלים. [The חלק הבעלים is always.] **שחיטה (וזריקה וכו') even after the ממון בעלים**

THINKING IT OVER

1. תרצן rejects the לפרש, ואין, because why did not the מקשן support the תרצן from the ruling of בן עזאי that ריה"ג is discussing a שלמים which is להקרבה.²⁹ Seemingly we can explain that there is no סיוע from בן עזאי, because he may be discussing a מום בעל מום, which is not להקרבה!³⁰

2. Does³¹ ממון בעלים (also) חלק כהנים the תרצן states that according to the תוספות. **Does this mean that it is ממון בעלים of the owner of the animal, or it is ממון בעלים of the** **?³² (כהנים) שבט הכהונה**

²⁸ maintains that in the מסקנא we accept the view of the מקשן (that מתנות כהונה are always) and not the view of the תרצן (that מחיים even מתנות כהונה are בעלים). See תוספות ד"ה ואם.

²⁹ See footnote # 12.

³⁰ See נח"מ. However לענ"ד there is no question for a שור פסולי המוקדשין (it only requires פדיה). It is only by בור that you are פטור for damage to a שור פסולי המוקדשין because of the לו פסוק והמת יהיה לו.

³¹ See footnote # 13.

³² See חידושי ר"נ אות תנה.